

Uddannelsens titel: Sociale medier i børne- og ungdomskulturen

Inspirationsmaterialet er udviklet af:

Marianne Svanholt, UCC,

Mail: msvc@ucc.dk

1. Uddannelsens sammenhæng til jobområde (FKB)

Moder-FKB:

2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge

Endvidere tilknyttet følgende af EPOS FKBERe:

2726 Arbejde på klubområdet og i kulturhuse

Arbejdsfunktioner

De sociale medier er blevet en del af børne- og ungdomskulturen. De er en aktiv medspiller i større børn og unges kommunikation og netværksdannelse. Derfor må de voksne, som arbejder med denne gruppe, have kendskab til de sociale medier og kunne se deres muligheder og begrænsninger. De skal kunne vejlede, støtte og inspirere i en brug af de sociale medier, som understøtter netværksdannelse og personlig udvikling, og de skal kunne igangsætte aktiviteter, der viser nye måder, at anvende de sociale medier på. Samtidig skal de kunne rammesætte refleksioner over de etiske spilleregler sammen med børn og unge samt påpege de risici, der er ved at anvende de sociale medier.

Deltagerforudsætninger

Det anbefales, at deltagerne har erfaring med arbejdet med børn og unge, f.eks. som pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter i SFO/fritidshjem/klubber, folkeskole, specialskoler, plejefamilier eller ansatte på døgninstitutioner for børn og unge.

Det er desuden en fordel, at deltagerne har et grundlæggende kendskab til anvendelse af internet og sociale medier.

Omkring målet om børn og unge med særlige behov vil det være en god ide, at afklare hvilke særlige problemstillinger, der er relevante for deltagerne ved uddannelsens start.

Relevante uddannelser at kombinere med

Afhængig af den konkrete målgruppe kan følgende uddannelser være relevante:

47732 Leg og læring med digitale medier i dagtilbud

40626 Pædagogmedhjælpere på specialskoler

44887 Pædagogisk arbejde i skolefritidsordninger

40157 Arbejde med plejebørn i puberteten

41973 Ungdomspædagogik og ungdomskultur i klubarbejdet

40630 Børn og unge med adfærds- og kontaktforstyrrelser

45747 Arbejdet i pædagogiske døgntilbud og opholdssteder

47965 Pædagogisk arbejde i folkeskolen

2. Ideer til tilrettelæggelse

Uddannelsen er på 3 dage og kan tilrettelægges som 3 sammenhængende dage.

En anden mulighed er 2 sammenhængende dage efterfulgt af en pause, hvor deltagerne kan afprøve deres viden og kunne i praksis og en opsamlingsdag.

Uddannelsen kan med fordel tilrettelægges sådan, at der er mulighed for at veksle mellem diskussion af pædagogiske temaer, vidensformidling om børn og unges brug af sociale medier og undersøgelse af aktuelle sociale medier.

Der kan med fordel tages udgangspunkt i deltagerne egne erfaringer med sociale medier og det kendskab, de har fra deres arbejde med børn og unges brug af sociale medier.

Der bør være adgang til at deltagerne har netadgang.

3. Temaer

Temaoversigt

- Tema 1. De sociale mediers verden
- Tema 2. De sociale medier og børne- og ungdomskulturen
- Tema 3. Udsatte børn og unge i de sociale medier

I den følgende uddybning af temaerne vil flere af målene være indeholdt i det enkelte tema.

Tema 1: De sociale mediers verden

Emne 1. De sociale medier – præsentation og funktioner

Deltagerne må have kendskab til de mest udbredte sociale medier, og hvordan de fungerer teknisk, socialt og kommunikativt. Det sættes særlig fokus på de sociale medier, der især anvendes af børn og unge.

Nogle sociale netværk er velegnede til at undersøge eksisterende netværk, f.eks. Skype, Twitter og Facebook samt forskellige muligheder til f.eks. deling af fotos og videoer med venner.

Andre netværk er rettet mod at skabe kontakt mellem mennesker med en fælles interesse – det gælder også f.eks. Facebook – hvor man kan oprette interessegrupper omkring forskellige emner. Her er spekteret bredt – uddannelsesinstitutioner, foreninger, firmaer, privatpersoner osv har oprettet grupper på de sociale medier. Endelig kan man se på de mange muligheder for forumoprettelser.

Emne 2. Kommunikationsstil og selvscenesættelse i de sociale medier

De sociale medier har deres særlige kommunikative stil. Her er der en væsentlig forskel på om man kommunikerer i et allerede etableret netværk eller kommunikerer med ”fremmede”. I det sidste tilfælde handler der ikke mindst om en særlig form for selvscenesættelse – hvor der i princippet ikke er nogen grænse mellem virkelighed og fiktion. Da de fleste bærer redskabet til kommunikation via de sociale medier på sig (tablet, iphone mv), er der desuden opstået et uformelt sæt af forventninger omkring, hvor hurtigt man reagerer på en henvendelse. Endelig bør man se på smiley-symbolernes funktion.

Emne 3. Skabelse af nye sociale kontakflader i de sociale medier

Mulighederne for at skabe social kontakt, dele og søge viden og kommunikere med mennesker, man ikke ville møde i den virkelige verden, er imidlertid utallige. Det anbefales, at man sammen med deltagerne giver sig ud i en bred "tour de sociale medier" med henblik på at undersøge, hvilke muligheder, der tegner sig for børn og unge.

Tema 2: De sociale medier og børne- og ungdomskulturen

I dette tema sættes fokus på de sociale aspekt i de sociale medier. Det gælder dels mulighederne for at understøtte og vedligeholde eksisterende sociale netværk via de sociale medier, dels muligheden ved at danne nye.

Emne 1. Børn og unges brug af sociale medier

Hovedparten af de børn og unge, deltagerne får kontakt med i deres arbejde, er sandsynligvis allerede rutinerede brugere af sociale netværk som en naturlig del af kommunikationen i deres netværk. Deltagerne må rustes til at kunne afdække, hvordan de sociale medier allerede anvendes af de børn og unge, de arbejder med. Denne viden må nemlig danne basis for eventuel inspiration til nye måder, at bruge de sociale medier på.

Sociale medier er blevet en almindelig kommunikationskanal, når der f.eks. skal organiseres en sammenkomst, findes en lejlighed, købes en brugt mobil, findes inspiration til en skoleopgave osv. Ligeledes kan man følge med i livet hos de mere perifære venner via f.eks. Twitter og Facebook.

Emne 2. Interessegrupper og det globale fællesskab

Men de sociale medier er også globale. Børn og unge kommer i kontakt med andre børn og unge via interaktive netspil som f.eks. World of Warcraft. I spillere organiserer man sig i grupper (klaner, tribes, alliancer etc.) og kobler et socialt medie til for at lægge strategi og snakke. En 12 årig dreng kommer f.eks. i klan med 2 jævnaldrende drenge fra New Gunia og udveksler erfaringer om familie, skole og musiksmag.

Mange spil spilles også af mennesker i alle aldre og der er mange eksempler på, at børn og unge på den måde skaber kontakter til voksne, som de kan tale med om emner, som det er svært at tale med forældrene om (en netonkel eller-tante).

Emne 3. Etikken på nettet

Den distance, som mediet skaber til det "virkelige menneske" bryder ofte også nogle barrierer for almindelig god tone. Som eksempler kan man se på læserdebatter på forskellige avisers netsider. Blandt børn og unge kan det føre til netmobning, hvor både bekendte og ubekendte nedgører et barn eller en ung.

De sociale medier har selv deres etiske regler for deltagelse, men disse brydes ofte og bør eventuelt suppleres med en diskussion om generel etik. I de sociale medier flyder grænserne mellem det private og offentlige sammen – også uden at børn og unge selv er opmærksomme på det, Blikket bør både rettes mod kommunikationen med andre og en diskussion om at beskytte egne grænser og respektere andres. Dette gælder ikke kun, hvad man skriver, men også billeder. Det gælder f.eks. billeder med synligt berusede teenagere, men hvor sjovt er det at se de billeder, når man er 25!

Emne 4. Udvidelse af netværket via de sociale medier

De voksne kan støtte ved at pege på muligheder, som børn/unge ikke selv har fået øje på. Eller de kan gå ind som initiativtagere til at skabe nye netværk, f.eks. er der gode erfaringer med at lave fællesprojekter med en anden klub/fritidshjem/skole – arbejder man sammen om at skabe noget konkret kan man også med fordel anvende det webcam, der f.eks. er knyttet til Skype.

Interesse- eller arbejdsfællesskaber, der i første omgang etableres via sociale medier, kan også blive afsæt for udvidelse af børn og unges netværksdannelse, når de kombineres med at mødes i den virkelige verden.

Tema 3: Udsatte børn og unge i de sociale medier

Børn og unge kan være udsatte på mange måder – de kan have et fysisk eller psykisk handicap eller være socialt isolerede. De sociale medier kan rumme særlige muligheder for udsatte og sårbare børn og unge, hvor de voksne kan støtte ved at finde eller endog skabe kontakt, som støtter børnene og de unge.

Emne 1. Kommunikationsformen og børn og unge med særlige behov

Der er gode erfaringer med at mennesker med autistiske træk har lettere ved at kommunikere via de sociale medier, fordi de ikke skal forsøge at forholde sig til de nonverbale signaler, som de var vanskeligt ved eller slet ikke kan afkode. Derudover kan de søge kommunikation om de emner, der interesserer dem og hvor kommunikationen derfor er lettere.

Emne 2. Deling af erfaringer med ligestillede

Børn og unge med et handicap eller en særlig problematik kan også søge efter sociale medier, hvor de åbent kan kommunikere med ligestillede- f.eks. overvægt, tab af en forældre, mobning, diabetes osv.

Ensomme børn og unge kan også have mulighed for at udvide deres sociale netværk via de sociale medier. Hvor de f.eks. trækker sig i den virkelige verden, kan distanceringen via skrift i et socialt medie give modet til, at vise hvem de er og spørge ind til andre. Der er gode erfaringer med, at social sky mennesker tør træde ude af deres skal og får bedre sociale kompetencer, også når det gælder direkte kommunikation. De får forhåndsøvet sig i social kommunikation – f.eks. hvordan man fører en samtale, som kan føre til en varig social kontakt. Barnet og den unge kan støttes af den voksne undervejs i processen.

Emne 3. Udsatte børn og unges særlige udsathed i de sociale medier

Springet fra kontakt via sociale medier til møder i virkeligheden rummer imidlertid også særlige risikomomenter for udsatte og sårbare børn og unge. Der er en del eksempler på voksne, som spotter udsathed, misbruger deres tillid og måske afpresser dem til at gøre noget, de ikke selv har lyst til eller kan styre.

Den særlige sårbarhed kan også ske i relationsdannelsen til jævnaldrende. Hvis man ikke ved, hvordan man skal begå sig i det sociale spil, kan selviscenesættelsen i de sociale medier blive til en selvudstilling, som gør barnet eller den unge mere udsat og sårbar.

Derfor må deltagerne også være bevidste om de forskellige sociale risici ved de sociale medier og kunne tage disse op med børn og unge.

4. Opgaver og undervisningsmaterialer

Opgaver til tema 1: De sociale mediers verden

Opgave 1

Hvilke sociale medier kender I? Lav en liste

- Giv en kort karakteristik af det enkelte medie
- hvad kan man dele på mediet?
- hvordan kan man kommunikere (skrift, billeder mv.)?
- hvilke muligheder er der for at vælge andres tilgængelighed (offentlighed, grupper mv.)?
- hvor let er det at bruge mediet?

Opgave 2

Find eksempler på, hvordan børn og unge præsenterer sig selv i de sociale medier (selviscenesættelsen)

- hvad mener I en præsentation bør indeholde ? – giv eksempler
- hvad mener I, man bør undgå? – giv eksempler
- hvordan ville I selv skrive en præsentation?

Opgave 3

Opret en lukket gruppe for holdet på et socialt medie (facebook eller et forum) og start en diskussion om sociale medier

Opgaver til tema 2: De sociale medier og børne- og ungdomskulturen

Opgave 4

Hvordan bruger de børn/unge, I arbejder med, de sociale medier?

Diskuter, hvordan dette kan styrke eller svække deres sociale netværk og sociale kompetencer

Hvis I skulle vide mere om deres brug af de sociale medier, hvad ville I så spørge om? Udform evt. et spørgeskema

Opgave 5

Chat på de sociale medier:

- skriv 5 retningslinjer for den gode chat
- skriv 5 ting, man aldrig bør gøre på en chat

Diskuter, hvordan I vil tilrettelægge en debat med børnene/de unge om ”god tone” i de sociale medier.

Diskuter hvilke ricisi der kan være for børn/unge ved at bruge de sociale medier, og hvordan I kan ruste de børn/unge til at styre uden om disse.

Opgave 6

Planlæg et temaforløb for en gruppe børn eller unge, hvor sociale medier indgår som redskab for kontakt og udvikling.

- hvad kunne indholdet være?
- hvem kunne kontakten være til (f.eks. en naboinstitution)?
- hvordan sikres den gode tone?
- hvordan sikres fremdriften?
- hvad er målene med forløbet?
- hvilken rolle skal hhv. børn og voksne have?

Opgaver til tema 3: Udsatte børn og unge i de sociale medier

Opgave 7

Hvilke udsatte og sårbare unge arbejder I med?

Hvordan er deres forhold til de sociale medier?

Hvilke særlige behov hos børnene/de unge kunne I forestille Jer, de sociale medier kunne imødekomme?

Er børnene/de unge specielt sårbare over for nogle af faremomenterne i de sociale medier, hvilke?

5. Litteraturliste mv.

Netartikler:

Malene Charlotte Larsen: Hvorfor fænger Facebook?

<http://www.kommunikationsforum.dk/artikler/hvorfor-faenger-facebook>

Peter Ulstrup Hansen: Sociale medier

<http://smm.dk/social-media/social-medier.htm#axzz2wBMoS5kM>

Betænkning om børns og unges brug af massemedier, udgivet af Medieudvalget

Statsministeriet Februar 1996

http://smu.imv.au.dk/boern_ung/idx.html

Ingrid Spilde: Nye medier er ikke farlige

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/nye-medier-er-ikke-farlige>

Torsten Breuerbach Larsen: De sociale medier skal i brug, Teknologi og handicap

<http://www.hmi.dk/page2282.aspx?recordid2282=42>

Psykisk syge unge hjælper hinanden på nettet, i 24 timer, 8. nov 2012

<http://www.e-pages.dk/24timer/3495/>

God IT-skik

[_http://www.dit.dk/zoner/~media/Files/Presse/God_it-skik.ashx](http://www.dit.dk/zoner/~media/Files/Presse/God_it-skik.ashx)

Medierådet: Digitale unge: unges private og offentlige liv på sociale medier:

http://www.dfi.dk/Boern_og_unge/Medieraadet/Internet-og-mobil/Kampagner/Teenagere-privatliv-og-sociale-medier.aspx

Kirsten Lund: Sociale medier i undervisningen

<http://dcum.dk/undervisningsmiljoe/sociale-medier-i-undervisningen>

Hos medierådet (http://www.dfi.dk/Boern_og_unge/Medieraadet) kan følgende rapporter hentes:

Årsrapport 2012-2013: Børn og unges digitale hverdagsliv

Børn og unges digitale trivsel er et fælles anliggende. Medierådet for Børn og Unge, Red Barnet og Center for Digital Pædagogik står sammen om at styrke børn og unges digitale hverdagsliv. Læs årsrapporten

EU Kids Online: Rapport 2012

Resultater fra den europæiske undersøgelse EU Kids online viser, at danske børn sammen med de svenske har den tidligste debut på nettet i Europa. Generelt er Danmark et af de lande, der ligger i toppen med hensyn til børns internetbrug samt et af de lande, hvor flest børn har en profil på nettet.

Ungdomsforum rapport (2012): "The Safer Internet Day Youth Agenda"

Over 70 unge mødtes den 7. februar 2012 for at diskutere udfordringer og muligheder i den digitale hverdag.

Årsrapport 2010-2011: Børn og unges digitale kompetencer og trivsel

Safer Internet Centre Denmark er et partnerskab mellem Red Barnet, Center for Digital Pædagogik og Medierådet for Børn og Unge. Centret har til opgave at understøtte børn og unges digitale kompetencer og trivsel og indgår i et netværk med 29 andre centre i Europa inden for rammerne af EU's INSAFE program. Safer Internet Centre Danmarks årsrapport for 2010/11 giver et bredt indtryk af de mange spørgsmål og problemstillinger, der er fulgt i kølvandet på den digitale revolution – navnlig når det handler om børn og unge.

Artikler og bøger

Mads Louis Orry: Unge træner venskaber over nettet, i Børn og unge År: 2007 Nr. 32

Tanja Lærke Larsen: Undgå chikane i cyberspace, i Børn og unge År: 2014 Nr. 5

Nina Charlotte Schiøtz, Sophie Bo Schmidt: Digitale forbindelser og nye fornemmelser, Dansk sociologi. - Årg. 21, nr. 3 (2010)

Børns opvækst med medier og forbrug (red Birgitte Tufte m.fl.), Samfundslitteratur, 2009

Morten Bay; Julie Schytte Ralund: Generation netværk, DR, 2008.